

Er det fuld Erstatning, her foreslaaes? Jeg spørger den ærede Rigsdagmand, der sidder her tæt ved, om han kan vise mig et eneste Sted i alle de Love, der ligge til Grund for Christian den 5tes danske Lov, i selve Christian den 5tes danske Lov, eller i de Love, der senere ere udkomne, hvorefter en Godseier, naar han solgte sin Fæstegaard, skulde være pligtig til at afgive en Trediedeel eller en Fjerdedeel til Nogensomhelst? Det vil man ikke kunne, og, vilde man fremsføre en saadan Paaastand for en Domstol, vilde Intet opnaaes derved. Nu staaer der senere, at denne Deel af Kjøbesummen strax afgives til Statskassen, og jeg nægter ikke, at dette tiltaler mig mere, end om den skulde udbetales til Fæsternes i Almindelighed ret velhavende Efterladte, der ikke have den mindste Ret dertil; men, naar der strax derefter lægges til, at den af denne vil være at udbetale til Bondens Efterladte, saa maa jeg oprigtig tilstaae, at jeg vilde finde det meget naturligere, om den enten anvendtes til Landbostandens Vel i det Hele, eller dog hellere til Indtæfter og trængende Huusmænd, end til Fæstere. Thi vi maae vel betænke, at det netop er hine Folk, som lide allermeest ved Fæstetvangens Ophør og ved Selveiendoms Fremme, da de isaafald for Fremtiden ville have vanskeligere ved at finde et selvständigt og godt Erhverv end nu. Under Nr. 4 er det bestemt, at Fæstetvungen skal hæves om 20 Aar, og det er unægteligt i mine Dine en Fordeel, dette Forslag har fremfor de tidligere, hvorefter man, idetmindste med Hensyn til en stor Mængde Eiendomme, har villet have Fæstetvungen ophævet strax. Men, enten det nu er en feil Forestilling eller ikke, saa kan jeg ikke komme fra, at jeg anseer det for i høieste Maade farligt, at vi have Fæstetvungen, og jeg seer ingenlunde, at der er nogen Grund til nu at sige, at vi om tyve Aar ville have

Fæstetvungen hævet; thi jeg troer, at, naar vi først begynde paa at have Fæstetvungen, vil ogsaa meget snart den Paaastand komme frem, at man vil have Ret til at sammenlægge Eiendommene. Følgen deraf vil imidlertid blive, at af de Folk, hvem vi nu fortælle, at vi ville gjøre en saa stor Velgjerning ved at skaffe dem deres Fæste til Eiendom, vil en stor Deel, eller idetmindste deres Børn, komme til at gaae fra deres Gaarde, der ville komme til at gaae over i andre Glassers Hænder, i Pengemændenes og i Speculanternes (Net!). Ja, det kunne vi maaskee komme til nærmere at omtale, naar vi i sin Tid skulle til at discutere den Lov, som her er bebudet. — Under Nr. 5 staaer der: „Dog skal Godseieren være berettiget til for hver 9 Gaarde, som han efter den 1ste Jan. 1856 ved frivillig Overyeenskomst har overdraget til fuld Selveiendom til Bonden eller dennes Efterladte, eller ifølge disses Begjæring efter Lovens Udgivelse paa saadan Maade har solgt ved Auction, selv at beholde og bruge — fri for al paa Bondes jord hvilende Indskrænkning — en Gaard med et Tilliggende af indtil en Tiendedeel af de 9 Gaardes samlede Hartkorn; altsaa en Tiendedeel af Hartkornet skal Godseieren være berettiget til at inddrage til fri Disposition.

R e t t e l s e .

- Nr. 180, Sp. 2863, Lin. 19: „ubilligt“ læs: „billigt“
 Nr. 191, Sp. 3035, Lin. 1 f. v. staaer: „Udgiftsbevillingen og Bevillingsmyndigheden“ læs: „Udtællingsbevillingen og Udgiftsbevillingen“